

RELACIONS INTERNACIONALS A L'ÈPOCA CONTEMPORÀNEA

codi : 22223

OPCIÓ: HISTORIA CONTEMPORANIA DEL MON ARABO-MUSULMA

Prof.: Francesc Espinet

PROGRAMA

I.- Trets essencials del Món àrabo-musulmà.

A. Les terres i els pobles. B. Les llengües i les religions. C. L'islam.

II.- La història del segle XIX.

A.- L'Imperi otomà i la seva descomposició. El cas egipci. Orient mitjà i Asia central: penetració russa i britànica. B.- La penetració europea al Magrib: francesos i espanyols al Sàhara, Marroc, Algèria i Tunísia. C.- Els inicis de la renaixença cultural (nahda) i el nacionalisme àrabs.

III.- La història del segle XX.

A.- *El Maixriq, de la primera a la segona guerra mundial.* Turcs, àrabs, jueus i europeus; les minories religioses i ètniques; la independència formal egípcia.

B.- *El Magrib, de la primera guerra mundial a la vetlla de la descolonització.* Colonialisme i resistència. El cas libi, darrera penetració europea a la zona: colonialisme i feixisme.

C.- *Els grans temes del món àrabo-musulmà actual.* Descolonització i modernització. Nacionalisme, panarabisme, panislamisme. El petroli. Fonamentalisme, integriste, islamisme? La dona a l'umma.

D.- *L'Orient musulmà, 1945-1996.* a) El Caucas i l'Àsia central, dels soviets a les independències; b) Afganistan i Pakistan, de la tutela britànica a l'islamisme; c) Iran, del xa als aiatollahs; d) els règims baasistes de Síria i Iraq, fins a la postguerra del Golf; e) Turquia, entre l'islam i el laïcisme, entre l'exèrcit i la societat civil; f) la qüestió kurda; g) les monarquies tradicionals (Jordània i Aràbia Saudita), els emirats del Golf i el(s) lemen(s); h) La libanització del Líban; i) Palestina i Israel, a l'ull de l'huracà.

E.- *Àfrica arabo-islàmica, de la descolonització a l'actualitat.* a) Egipte, del nasserisme a l'islamisme; b) Líbia, de la independència a la revolució (**El llibre verd**); c) la Tunísia del Neo-destur; d) Algèria, del FLN al FIS; e) el regne del Marroc, de Muhammad V a Hassan II; f) El retard de Mauritània i el Sàhara occidental de la RASD; g) la qüestió berèber; h) l'islam a la riba (sahel) sud del desert (sahra); i) La Unió del Magrib àrab.

Bibliografia

*AADD, *Les régimes politiques arabes*, P, PUF, 1990.

*Corm, Georges, *Le Proche-Orient éclaté, 1956-1991*, P, Gallimard, 19

- *Djaït, Hichem, *The islamic threat. Myth or reality?*, NY/Oxford, OUP, 1992.
- *Epalza, Mikel de (ed.), *L'Islam d'avui, de demà i de sempre*, B, Enciclopèdia catalana, 1994.
- *Held, Colbert C. *Middle East patterns. Places, peoples and politics*, Boulder/San Francisco/Oxford, Westview Press, 1994
- *Hourani, Albert, *Historia de los pueblos árabes*, B, Ariel, 1992.
- *Issawi, C., *An economic history of the Middle East and North Africa*, NY, Columbia UP, 1982.
- *Julien, Charles-André, *Histoire de l'Afrique du Nord*, P, Payot, 1986 (reed.), 2 vols.
- *Kepel, Gilles, *Faraón y el Profeta*, B, Muchnik, 1988.
- *Lacoste, Camille i Yves (eds), *L'état du Maghreb*, P, La découverte, 1991.
- *Laroui, Abdallah, *L'histoire du Maghreb. Un essai de synthèse*, P, Maspero, 1970.
- *Lemarchand, Philippe (ed), *Atlas géopolitique du Moyen Orient et du Monde Arabe*, Brussel.les, Complexe, 1993.
- *Lewis, Bernard (ed.), *The world of Islam. Faith, people, culture*, L, Thames and Hudson, 1992.
- *López García, B., Martín, G. y Larramundi, M.H. de, *Elecciones, participación y transiciones políticas en el Norte de Africa*, M, Agencia española de cooperación internacional, 1991.
- *Martínez Carreras, José U., *El mundo árabe e Israel*, M, Istmo, 1992.
- *Mernissi, Fatima, *El miedo a la modernidad. Islam y democracia*. M, Ediciones del Oriente y del Mediterráneo, 1992.
- *Morsy, Magali, *North Africa, 1800-1900. A survey from the Nile Valley to the Atlantic*, L/NY, Longman, 1984.
- *Planhol, Xavier de, *Les nations du Prophète. Manuel géographique et politique musulman*, P, Fayard, 1993.
- *Robinson, Francis, *El mundo islámico. Esplendor de una fe*, B, Círculo de lectores, 1990.
- *Rodinson, Maxime, *La fascinación del Islam*, M, Júcar, 1989.
- *Said, Edward, *Orientalisme. Identitat, negació i violència*. Vic, Eumo, 1991.
- *Segura, Antoni, *El Magreb: del colonialismo al aislamiento*, B, universitat, 1994.
- *Sellier, J. i A., *Atlas des peuples d'Orient. Moyen Orient, Caucasic, Asie Centrale*, P, La découverte, 199.
- *Tomiche, Nadia, *La littérature arabe contemporaine*, P, Maisonneuve et Larose, 1993.
- *Von Grunebaun, Gustave E. (ed.), *El Islam. II. Desde la caída de Constantinopla hasta nuestros días*, M/Mèx/BA, Siglo XXI, 1974.
- *Yapp, Malcolm E., *The making of the modern Near East, 1792-1923*, L/NY, Longman, 1987.
- *The Near East since the First World War*, L/NY, Longman, 1991.

Avaluació

Els alumnes hauran de realitzar: a) un treball a convenir amb el professor (alternativament, presentació d'un tema específic, preparació de fonts o bibliografia, crítica de llibres, història de vida, etc.); i b) un examen final.